

Сім'я – найкраща Форма виховання

08 лютого 2014

Діти не винні у тому, що посиротіли. Когось залишили у пологовому будинку, у когось померли батьки, а чиїсь батьки не змогли опікуватись потребами дитини через наркотики, алкоголь, жорстокість. Кожна дитина без батьків – це провина дорослих: і батьків, і родичів, і чиновників. І виправити такий стан речей можуть лише дорослі. То що ж наспраді може допомогти дитині? Лише сім'я. На сьогодні сімейне виховання є пріоритетним при вирішенні проблем розміщення дитини, яка залишилась без батьківської турботи. Саме про нього ми розмовляємо з в. о. директора Золочівського РЦСССДМ Оксаною Романівною ДУЖОЮ.

– Сімейне виховання дітей-сиріт не є новим для України. За часів княжої доби сиріт приймали на виховання в сім'ю люди «доброї поведінки». Колективні ж форми виховання стали пріоритетними після Першої та Другої світових воєн, оскільки безліч дітей залишились без догляду дорослих. Тому була створена система інтернатних закладів, кількість осіб в яких часто сягала від 100 до 400 вихованців. Тривалий час українська держава надавала перевагу саме такому способу виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Та практика показала неспроможність цієї форми враховувати індивідуальні потреби кожної дитини. Це обмежувало простір спілкування та світопізнання дітей, позбавляло їх можливості набувати досвіду сімейного та суспільного життя і вчитися відповідальності. Тому держава створила систему влаштування, підтримки та виховання дітей-сиріт у вигляді прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ), коли дитина виховується не в інтернатах, а в сім'ї людей, готових виконувати роль батьків. На сьогодні в Золочівському районі є дві прийомні сім'ї та один дитячий будинок сімейного типу, у яких виховується 15 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. – Оксано, розкажіть детальніше про сімейні форми виховання дітей.

– Приймна сім'я – це сім'я, або окрема особа, яка не перебуває в шлюбі, що добровільно, за плату взяла на виховання та спільне проживання від 1 до 4 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Дитина в прийомній сім'ї: зберігає статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, та користується всіма відповідними пільгами; зберігає свої прізвище, ім'я, по батькові; зберігає право на житло і майно, що їй належить; за їх збереження до досягнення дитиною повноліття відповідають органи опіки та піклування; виховується у прийомній сім'ї до досягнення 18-річного віку, а в разі продовження навчання у професійно-технічному, вищому навчальному закладі I–IV рівнів акредитації – до його закінчення. Діти, що виховуються у прийомній сім'ї перебувають на державному забезпеченні: кожен місяць батькам виділяються кошти на утримання вихованців, проводяться заходи з організації дитячого оздоровлення та відпочинку. Крім цієї матеріальної соціальної допомоги батьки-вихователі отримують від держави винагороду за виховання дітей. Дитячий будинок сімейного типу (ДБСТ) – сім'я або окрема особа, яка не перебуває у шлюбі, що добровільно, за плату взяла на виховання та спільне проживання не менше 5 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна кількість дітей у дитячому будинку сімейного типу не повинна перевищувати 10 осіб, враховуючи рідних. Дитина у ДБСТ: зберігає статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, та користується такими ж пільгами, як у прийомній сім'ї. – Що передбачає така форма сімейного виховання як опіка?

– Опіка чи піклування – це влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у сім'ї громадян, які перебувають з дитиною у родинних відносинах. Дитина, над якою встановлено опіку або піклування, зберігає статус сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, та користується вищезазначеними пільгами.

– Які закони регулюють питання прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу? – Закони «Про охорону дитинства», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Положення про прийомну сім'ю та Положення про дитячий будинок сімейного типу та інші.

– Є люди, які, виростивши своїх власних дітей, мають ще достатньо сили, щоб взяти на виховання дитину. Як практично реалізувати свої благородні наміри – допомогти дітям, які позбавлені батьківського тепла, куди звернутися та що для цього потрібно зробити?

– Особи, які виявили бажання стати прийомними батьками, чи батьками-вихователями, повинні звернутись до нас у центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, заповнити анкету та отримати відповіді на усі свої запитання. Щоб рішення було виваженим, кандидатам (саме так називають осіб, що звернулись з цього питання) надається час для обдумування та прийняття правильного рішення. А згодом треба подати такі документи: заяву про взяття на облік, як кандидатів у прийомні батьки (ДБСТ); копії паспортів кандидатів; копію свідоцтва про шлюб (якщо подружжя); довідку про склад сім'ї; довідку про стан здоров'я кандидатів та членів сім'ї, які проживають разом з ними; довідку про доходи прийомної сім'ї; довідку про відсутність судимостей; довідку про наявність власного або орендованого житла; письмову згоду всіх повнолітніх членів сім'ї, які проживають разом з кандидатами у прийомні батьки, на утворення прийомної сім'ї, засвідчену нотаріально. За наявності усіх документів ми обов'язково скеруємо кандидатів на навчання.

– Як держава підтримує прийомних батьків та вихователів?

– Прийомні батьки та батьки-вихователі щомісяця отримують на кожну дитину кошти, що дає змогу забезпечити належне харчування дітей, придбання для них одягу, взуття, м'якого інвентарю, лікарських засобів, предметів особистої гігієни, іграшок, книжок тощо. Також це щорічне безкоштовне сімейне оздоровлення та усі пільги, якими користуються діти-сироти.

– Оксано, який є механізм допомоги чи контролю за вихованням дітей у таких сім'ях?

– Це не контроль, а швидше допомога – обов'язкове соціальне супроводження прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, в ході якого соціальний працівник допомагає прийомній дитині та прийомним батькам вирішувати питання адаптації, подолання психологічних труднощів, сприяє у вирішенні питань, які вони не можуть вирішити самотійно.

Є багато дорослих людей, які готові стати батьками дитині, яка залишилась без батьківської турботи. Кожного дня хтось із дітей відчиняє двері нової домівки. А за ними – мама й тато, які так довго чекали на них. Якщо ви хочете взяти на виховання дитину, звертайтеся у Золочівський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, що знаходиться за адресою: м. Золочів, вул. Чорновола, 3, кім. 316, тел.: 4-24-55. Чекаємо на Вас.

Розмовляла Ірина ДОМАРЕЦЬКА